

علم أصول الفقه

٢٣-١١-٩١ مبادئ مختص تصديقي ٤٦

دراسات الأستاذ:
مهدي الهادي الطهراني

- ج. تقیه به معنای عدم اظهار حق:
- معنای سومی برای تقیه ذکر شده که برخی عبارت معصومان علیهم السلام را مبنی بر این که «تقیه دین من است» بر همین معنا حمل کرده‌اند.
- در این قسم مقصود از تقیه عدم اظهار اعتقادات و اظهار حق است؛ نه اظهار خلاف.

• روایاتی که بر سکوت وارد شده‌اند و تعابیری مثل «انما شیعتنا الخرس»* [شیعیان ما لال هستند]، ناظر به این نوع تقيه است.

• * شیخ حر عاملی، وسائل الشیعة، ج ۱۲، ص ۱۸۲ (کتاب الحج، ابواب احکام العشرة، باب ۱۱۷، ح ۳).

- شیعیان اقلیتی بودند با اعتقادات خاص که جریان اکثر مسلمانان با این اعتقادات موافق نبود.
- این مسأله در دوران طولانی ائمه علیهم السلام بعد از شهادت امام حسین علیه السلام به صورت جدی تر وجود داشت.
- حکومت‌های وقت همواره در صدد کشف شبکه‌های شیعه بودند و نمی‌خواستند شیعیان به خصوص افراد مؤثر با امامان خویش ارتباط داشته باشند.

- در چنین فضایی پنهان کاری به عنوان یک اصل در بین شیعه مطرح شده است تا مجموعه‌های شیعی شناخته نشوند و بتوانند با فعالیت‌های مخفی خویش، باعث گسترش مکتب اهل بیت علیهم السلام گردند.
- البته متأسفانه امروزه نیز هنوز برخی از شیعیان در سراسر دنیا با این مشکل مواجه هستند.

- بدیہی است تقیہی مذکور در مقام اظهار یا به شکل تقیہی خوفی خواهد بود و یا به شکل تقیہی مداراتی.

- بنابراین محور اصلی بحث حول دو قسم خواهد بود:
- ۱. تقیہ-ی خوفی
- ۲. تقیہ-ی مداراتی.

- در انتها باید به دو نکته توجه کنیم:
- ۱. دایره‌ی تقیه‌ی خوفی و مداراتی منحصر در فروع نیست و اصول را هم در بر می‌گیرد.
- صاحب وسائل روایاتی را بیان می‌کند که در آنها حتی اظهار کلمه‌ی کفر مثل براءت از انبیا و ائمه علیهم السلام برای تقیه‌کنندگان جایز است.
- ر.ک: شیخ حر عاملی، وسائل الشیعة، ج ۱۶، صص ۲۲۵ - ۲۳۳ (کتاب الامر بالمعروف و النهی عن المنکر، ابواب الامر و النهی و ما یناسبهما، باب ۲۹).